

บทที่ ๔

ผลของการวิจัย

ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมทางด้านโภชนาการก่อนและหลังการให้โภชนศึกษา

จากการวิจัยโดยการเก็บข้อมูลก่อนและหลังการให้โภชนศึกษาโดยผ่าน เครื่องบันทึกเสียง ปรากฏว่าบทเรียนเกี่ยวกับโภชนาการ ๖ บทเรียนที่นำไปเปิดให้กับมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนใน ๕ หมู่บ้านของอำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ก่อให้เกิดผลต่อความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมทางโภชนาการของมารดาเหล่านี้คือ

๑. ความรู้ด้านโภชนาการ

ความรู้ด้านโภชนาการนี้ทำโดยการวัดความรู้ก่อนและหลังการให้โภชนศึกษา โดยใช้แบบสัมภาษณ์จำนวน ๒๐ ข้อ คิดเป็นคะแนนเต็ม ๔๐ คะแนน

ผลของการวิจัยปรากฏว่าความรู้ด้านโภชนาการของมารดาที่ได้โภชนศึกษาโดยผ่าน เครื่องบันทึกเสียง มีการเปลี่ยนแปลงเมื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังการให้โภชนศึกษาดังตารางที่ ๑

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑ การเปลี่ยนแปลงความรู้ทางโภชนาการก่อนและหลังการให้โภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียงในหมู่บ้านทดลองและหมู่บ้านควบคุม ในอำเภอตระการพืชผล (คะแนนเฉลี่ยร้อยละ)

ชื่อหมู่บ้าน	การทดลอง	ก่อนการให้ โภชนศึกษา	หลังการให้ โภชนศึกษา	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ ที่เปลี่ยนแปลง	นัยสำคัญ ทางสถิติ
๑. บ้านไหล่นุง	เครื่องบันทึกเสียง	21.0	75.875	54.875	**
๒. บ้านแดง	เครื่องบันทึกเสียง	14.3750	75.5556	61.1806	**
๓. บ้านกระเทียม (ชาติ)	เครื่องบันทึกเสียง	9.3125	57.25	47.9375	**
๔. บ้านคอนจัว	เครื่องบันทึกเสียง	10.2976	63.0357	52.7381	**
๕. บ้านกุศยาลวน	เครื่องบันทึกเสียง	10.5769	65.8333	55.2564	**
๖. บ้านบ่อหิน	-	10.9848	25.6061	14.6212	**

**มีนัยสำคัญที่ระดับ $p \leq 0.01$ (t-test)

จึงสรุปได้ว่าบทบาทของเครื่องบันทึกเสียงสามารถเพิ่มความรู้ทางโภชนาการเมื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ก่อนและหลังการให้โภชนศึกษาจริงตามสมมุติฐานข้อ ๑ ที่ได้ตั้งไว้

สำหรับหมู่บ้านบ่อหิน ซึ่งเป็นหมู่บ้านควบคุม ไม่ได้รับฟังบทเรียนจากเครื่องบันทึกเสียง แต่มีการเปลี่ยนแปลงความรู้ด้านโภชนาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่น เนื่องจากผดุงครรภ์ประจำหมู่บ้านได้ทำการเยี่ยมบ้านและแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย (เป็นหน้าที่ประจำของผดุงครรภ์) อย่างไรก็ตาม เมื่อดูคะแนนเฉลี่ยร้อยละที่เปลี่ยนแปลงเปรียบเทียบกันทั้ง ๖ หมู่บ้านแล้ว จะเห็นได้ว่าในหมู่บ้านทดลองมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละที่เปลี่ยนแปลงของหมู่บ้านควบคุมมาก

๒. ทัศนคติด้านโภชนาการ

ทัศนคติด้านโภชนาการนี้ได้ทำการวัดทัศนคติก่อนและหลังการให้โภชนศึกษา โดยใช้แบบสัมภาษณ์จำนวน ๑๑ ข้อคิดเป็นคะแนนเต็ม ๓๓ คะแนน โดยใช้การวัดทัศนคติแบบลิเกิตเสกล

๓. ระดับ

ผลของการวิจัยปรากฏว่าทัศนคติด้านโภชนาการของมารดาที่ได้โภชนศึกษาโดยผ่านเครื่องบันทึกเสียง มีการเปลี่ยนแปลงเมื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังการให้โภชนศึกษาดังตารางที่ ๒ ตารางที่ ๒ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติด้านโภชนาการก่อนและหลังการให้โภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียงในหมู่บ้านทดลองและหมู่บ้านควบคุมในอำเภอตระการพืชผล (คะแนนเฉลี่ยร้อยละ)

ชื่อหมู่บ้าน	การทดลอง	ก่อนการให้ โภชนศึกษา	หลังการให้ โภชนศึกษา	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ ที่เปลี่ยนแปลง	นัยสำคัญ ทางสถิติ
๑. บ้านไทรสูง	เครื่องบันทึกเสียง	78.4091	88.7879	10.3788	**
๒. บ้านแดง	เครื่องบันทึกเสียง	79.1246	87.0370	7.9125	**
๓. บ้านกระเตียน (ชาติ)	เครื่องบันทึกเสียง	75.3030	86.5151	11.2121	**
๔. บ้านคอนจัว	เครื่องบันทึกเสียง	76.4069	88.6003	12.1934	**
๕. บ้านกุดยาลวน	เครื่องบันทึกเสียง	76.4569	89.8213	13.3644	**
๖. บ้านบ่อหิน	-	77.0432	80.8999	3.8568	N.S.

**มีนัยสำคัญที่ระดับ $p \leq 0.01$ (t-test)

N.S. = ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ $p = 0.01$

จึงสรุปได้ว่า บทบาทของเครื่องบันทึกเสียงสามารถสร้างทัศนคติทางโภชนาการที่ถูกต้องมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบทัศนคติก่อนและหลังการให้โภชนศึกษา ดังที่ได้ตั้งสมมุติฐานข้อ ๒ ไว้

๓. พฤติกรรมด้านโภชนาการ

พฤติกรรมด้านโภชนาการนี้ได้ทำการวัดก่อนและหลังการให้โภชนศึกษา โดยใช้แบบซักประวัติอาหารภายใน ๒๔ ชั่วโมง (24-hour recall) เพื่อทราบภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน โดยใช้หลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

๑. ปริมาณแคลอรีที่ได้รับใน ๑ วัน
๒. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากโปรตีนใน ๑ วัน
๓. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากไขมันใน ๑ วัน
๔. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากคาร์โบไฮเดรตใน ๑ วัน
๕. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนจากสัตว์ที่ได้รับใน ๑ วัน
๖. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนจากพืชที่ได้รับใน ๑ วัน
๗. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนที่ร่างกายต้องการ (% Protein Requirement)
๘. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ร่างกายต้องการ (% Caloric Requirement)

ข้อมูลที่ได้แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมทางโภชนาการของมารดา ทั้งนี้เนื่องจากเด็กก่อนวัยเรียนยังอยู่ในวัยที่มารดาเป็นผู้ดูแลเกี่ยวกับเรื่องอาหาร แต่เนื่องจากเด็กก่อนวัยเรียนจะประกอบด้วยเด็กที่ยังได้รับนมแม่ และเด็กที่ไม่ได้รับนมแม่แล้ว ฉะนั้นผลที่ได้รับจึงจำเป็นต้องคิดแยกออกจากกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๓ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางโภชนาการก่อนและหลังการให้โภชนศึกษาผ่าน เครื่อง
บันทึกเสียงในหมู่บ้านไหล่สูง อำเภอตระการพืชผล (คิดเฉพาะเด็กที่ได้รับนมแม่ด้วย)

	ก่อนการให้ โภชนศึกษา	หลังการให้ โภชนศึกษา	นัยสำคัญ ทางสถิติ
๑. ปริมาณแคลอรีที่ได้รับใน ๑ วัน	458.3333	413.2667	N.S.
๒. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากโปรตีนใน ๑ วัน	11.6333	11.1667	N.S.
๓. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากไขมันใน ๑ วัน	11.0333	8.8667	N.S.
๔. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากคาร์โบไฮเดรตใน ๑ วัน	77.0667	76.8667	N.S.
๕. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนจากสัตว์ที่ได้รับใน ๑ วัน	44.0333	29.8000	*
๖. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนจากพืชที่ได้รับใน ๑ วัน	55.9667	66.8667	N.S.
๗. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนที่ร่างกายต้องการใน ๑ วัน	76.8333	72.4333	N.S.
๘. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ร่างกายต้องการใน ๑ วัน	42.1333	41.9333	N.S.

*นัยสำคัญที่ระดับ $p \leq 0.05$

N.S. = ไม่นัยสำคัญทางสถิติที่ $p = 0.05$

ตารางที่ ๓ แสดงให้เห็นว่า มารดาซึ่งให้นมบุตรในหมู่บ้านไหล่สูงที่ได้โภชนศึกษาผ่าน
เครื่องบันทึกเสียง ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมด้านโภชนาการหลังจากได้รับโภชนศึกษา
ผ่านเครื่องบันทึกเสียง

ตารางที่ ๔ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางโภชนาการก่อนและหลังการให้โภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียงในหมู่บ้านไหลสูง อำเภอตระการพืชผล (คิดเฉพาะเด็กที่ไม่ได้รับนมแม่แล้ว)

	ก่อนการให้ โภชนศึกษา	หลังการให้ โภชนศึกษา	นัยสำคัญ ทางสถิติ
๑. ปริมาณแคลอรีที่ได้รับใน ๑ วัน	916.8571	888.000	N.S.
๒. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากโปรตีนใน ๑ วัน	12.7143	19.5714	N.S.
๓. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากไขมันใน ๑ วัน	13.1429	16.5714	N.S.
๔. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากคาร์โบไฮเดรตใน ๑ วัน	74.2857	63.4286	*
๕. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนจากสัตว์ที่ได้รับใน ๑ วัน	49.1429	62.4286	N.S.
๖. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนจากพืชที่ได้รับใน ๑ วัน	50.8571	37.5714	N.S.
๗. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนที่ร่างกายต้องการใน ๑ วัน	130.7143	141.5714	N.S.
๘. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ร่างกายต้องการใน ๑ วัน	70.7143	70.0000	N.S.

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.05$

N.S. = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p = 0.05$

ตารางที่ ๔ แสดงให้เห็นว่ามารดาที่ได้โภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียงซึ่งไม่ได้ให้นมบุตรแล้ว ในหมู่บ้านไหลสูง ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมด้านโภชนาการหลังจากได้รับโภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียง

ตารางที่ ๕ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางโภชนาการก่อนและหลังการให้โภชนศึกษาผ่านเครื่อง
บันทึกเสียงในหมู่บ้านแดง อำเภอตระการพืชผล (คิดเฉพาะเด็กที่ได้รับนมแม่)

	ก่อนการให้ โภชนศึกษา	หลังการให้ โภชนศึกษา	นัยสำคัญ ทางสถิติ
๑. ปริมาณแคลอรีที่ได้รับใน ๑ วัน	479.4762	536.5714	N.S.
๒. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากโปรตีนใน ๑ วัน	12.6667	12.4762	N.S.
๓. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากไขมันใน ๑ วัน	12.6190	11.0000	N.S.
๔. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากคาร์โบไฮเดรตใน ๑ วัน	69.8095	76.4762	N.S.
๕. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนจากสัตว์ที่ได้รับใน ๑ วัน	44.9048	41.0000	N.S.
๖. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนจากพืชที่ได้รับใน ๑ วัน	52.2381	59.0000	N.S.
๗. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนที่ร่างกายต้องการใน ๑ วัน	80.4286	101.9048	N.S.
๘. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ร่างกายต้องการใน ๑ วัน	45.3333	52.9048	N.S.

N.S. = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p = 0.05$

ตารางที่ ๕ แสดงให้เห็นว่ามารดาที่กำลังให้นมบุตรและได้รับโภชนศึกษาผ่านเครื่อง
บันทึกเสียงในหมู่บ้านแดง ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมด้านโภชนาการ.

ตารางที่ ๖ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางโภชนาการก่อนและหลังการให้โภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียงในหมู่บ้านแดง อำเภอตระการพืชผล (คิดเฉพาะเด็กที่ไม่ได้รับนมแม่แล้ว)

	ก่อนการให้ โภชนศึกษา	หลังการให้ โภชนศึกษา	นัยสำคัญ ทางสถิติ
๑. ปริมาณแคลอรีที่ได้รับใน ๑ วัน	967.4286	1112.0714	N.S.
๒. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากโปรตีนใน ๑ วัน	14.2143	13.5714	N.S.
๓. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากไขมันใน ๑ วัน	12.8571	11.5000	N.S.
๔. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากคาร์โบไฮเดรตใน ๑ วัน	72.8571	75.5000	N.S.
๕. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนจากสัตว์ที่ได้รับใน ๑ วัน	43.3571	46.0000	N.S.
๖. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนจากพืชที่ได้รับใน ๑ วัน	56.6429	54.0000	N.S.
๗. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนที่ร่างกายต้องการใน ๑ วัน	137.5714	171.9286	N.S.
๘. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ร่างกายต้องการใน ๑ วัน	72.5000	86.3571	N.S.

N.S. = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p = 0.05$

ตารางที่ ๖ สรุปได้ว่ามารดาที่ไม่ได้ให้นมบุตร ในหมู่บ้านแดงไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมด้านโภชนาการ หลังจากได้รับโภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียง

ตารางที่ ๗ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางโภชนาการก่อนและหลังการให้โภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียงในหมู่บ้านกระเคียน (ชาติ) อำเภอตระการพืชผล (คิดเฉพาะเด็กที่ได้รับนมแม่)

	ก่อนการให้ โภชนศึกษา	หลังการให้ โภชนศึกษา	นัยสำคัญ ทางสถิติ
๑. ปริมาณแคลอรีที่ได้รับใน ๑ วัน	727.6250	656.0625	N.S.
๒. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากโปรตีนใน ๑ วัน	12.3125	14.0625	N.S.
๓. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากไขมันใน ๑ วัน	12.1875	13.8125	N.S.
๔. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากคาร์โบไฮเดรตใน ๑ วัน	75.3125	65.3125	N.S.
๕. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนจากสัตว์ที่ได้รับใน ๑ วัน	45.7500	54.0000	N.S.
๖. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนจากพืชที่ได้รับใน ๑ วัน	54.2500	39.7500	N.S.
๗. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนที่ร่างกายต้องการใน ๑ วัน	114.0625	118.6875	N.S.
๘. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ร่างกายต้องการใน ๑ วัน	65.6250	59.3125	N.S.

N.S. = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p = 0.05$

จากตารางที่ ๗ สรุปได้ว่ามารดาที่กำลังให้นมบุตรในหมู่บ้านกระเคียน (ชาติ) หลังจากรับโภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียงแล้วไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมด้านโภชนาการ

ตารางที่ ๘ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางโภชนาการก่อนและหลังการให้โภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียงในหมู่บ้านกระเดียน (ชาติ) อำเภอตระการพืชผล (คิดเฉพาะเด็กที่ไม่ได้รับนมแม่)

	ก่อนการให้ โภชนศึกษา	หลังการให้ โภชนศึกษา	นัยสำคัญ ทางสถิติ
๑. ปริมาณแคลอรีที่ได้รับใน ๑ วัน	1039.0909	1145.3636	N.S.
๒. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากโปรตีนใน ๑ วัน	11.6818	13.0909	N.S.
๓. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากไขมันใน ๑ วัน	8.8636	11.6818	N.S.
๔. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากคาร์โบไฮเดรตใน ๑ วัน	79.3636	75.3182	N.S.
๕. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนจากสัตว์ที่ได้รับใน ๑ วัน	39.8636	46.0455	N.S.
๖. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนจากพืชที่ได้รับใน ๑ วัน	60.1364	53.9545	N.S.
๗. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนที่ร่างกายต้องการใน ๑ วัน	127.6364	149.9091	N.S.
๘. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ร่างกายต้องการใน ๑ วัน	74.5455	82.3182	N.S.

N.S. = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p = 0.05$

จากตารางที่ ๘ สรุปได้ว่า มารดาที่ไม่ได้ให้นมบุตรในหมู่บ้านกระเดียน (ชาติ) หลังจากที่ได้รับโภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียงแล้วไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมด้านโภชนาการ

ตารางที่ ๔ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางโภชนาการก่อนและหลังการให้โภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียงในหมู่บ้านดอนจัว อำเภอตระการพืชผล (คิดเฉพาะเด็กที่ได้รับนมแม่)

	ก่อนการให้ โภชนศึกษา	หลังการให้ โภชนศึกษา	นัยสำคัญ ทางสถิติ
๑. ปริมาณแคลอรีที่ได้รับใน ๑ วัน	953.8571	1018.7143	N.S.
๒. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากโปรตีนใน ๑ วัน	11.6429	12.5000	N.S.
๓. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากไขมันใน ๑ วัน	18.3571	13.5000	N.S.
๔. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากคาร์โบไฮเดรตใน ๑ วัน	75.0000	74.0000	N.S.
๕. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนจากสัตว์ที่ได้รับใน ๑ วัน	43.2143	50.2857	N.S.
๖. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนจากพืชที่ได้รับใน ๑ วัน	57.5000	49.7143	N.S.
๗. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนที่ร่างกายต้องการใน ๑ วัน	121.2143	144.7143	N.S.
๘. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ร่างกายต้องการใน ๑ วัน	72.7857	82.7857	N.S.

N.S. = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p = 0.05$

จากตารางที่ ๔ สรุปได้ว่า มารดาที่กำลังให้นมบุตรในหมู่บ้านดอนจัวหลังจากที่ได้รับโภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียงแล้ว ไม่มีการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมทางโภชนาการ

ตารางที่ ๑๐ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางโภชนาการก่อนและหลังการให้โภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียงในหมู่บ้านดอนจัว อำเภอตระการพืชผล (คิดเฉพาะเด็กที่ไม่ได้รับนมแม่)

	ก่อนการให้ โภชนศึกษา	หลังการให้ โภชนศึกษา	นัยสำคัญ ทางสถิติ
๑. ปริมาณแคลอรีที่ได้รับใน ๑ วัน	953.8571	1018.7143	N.S.
๒. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากโปรตีนใน ๑ วัน	11.6429	12.5000	N.S.
๓. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากไขมันใน ๑ วัน	13.3571	13.5000	N.S.
๔. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากคาร์โบไฮเดรตใน ๑ วัน	75.0000	74.0000	N.S.
๕. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนจากสัตว์ที่ได้รับใน ๑ วัน	43.2143	50.2857	N.S.
๖. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนจากพืชที่ได้รับใน ๑ วัน	57.5000	49.7143	N.S.
๗. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนที่ร่างกายต้องการใน ๑ วัน	121.2143	144.7143	N.S.
๘. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ร่างกายต้องการใน ๑ วัน	72.7857	82.7857	N.S.

N.S. = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p = 0.05$

จากตารางที่ ๑๐ สรุปได้ว่ามารดาที่ไม่ได้ให้นมบุตรในหมู่บ้านดอนจัว หลังจากที่ได้รับโภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียงแล้ว ไม่มีการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมทางโภชนาการ

ตารางที่ ๑๑ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางโภชนาการก่อนและหลังการให้โภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียงในหมู่บ้านกุดยาลวน อำเภอตระการพืชผล (คิดเฉพาะเด็กที่ได้รับนมแม่)

	ก่อนการให้ โภชนศึกษา	หลังการให้ โภชนศึกษา	นัยสำคัญ ทางสถิติ
๑. ปริมาณแคลอรีที่ได้รับใน ๑ วัน	474.6154	592.2308	N.S.
๒. เปอร์เซนต์ของแคลอรีที่ได้จากโปรตีนใน ๑ วัน	13.0385	12.2692	N.S.
๓. เปอร์เซนต์ของแคลอรีที่ได้จากไขมันใน ๑ วัน	11.3462	8.3846	N.S.
๔. เปอร์เซนต์ของแคลอรีที่ได้จากคาร์โบไฮเดรตใน ๑ วัน	75.4231	79.5000	N.S.
๕. เปอร์เซนต์ของโปรตีนจากสัตว์ที่ได้รับใน ๑ วัน	42.7308	36.7692	N.S.
๖. เปอร์เซนต์ของโปรตีนจากพืชที่ได้รับใน ๑ วัน	57.2692	63.2308	N.S.
๗. เปอร์เซนต์ของโปรตีนที่ร่างกายต้องการใน ๑ วัน	75.5000	90.0000	N.S.
๘. เปอร์เซนต์ของแคลอรีที่ร่างกายต้องการใน ๑ วัน	43.6923	54.0000	N.S.

N.S. = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p = 0.05$

จากตารางที่ ๑๑ สรุปได้ว่ามารดาที่กำลังให้นมบุตรในหมู่บ้านกุดยาลวนหลังจากที่ได้รับโภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียงแล้วไม่มีการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมทางโภชนาการ

ตารางที่ ๑๒ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางโภชนาการก่อนและหลังการให้โภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียงในหมู่บ้านกุดยาลวน อำเภอตระการพืชผล (คิดเฉพาะเด็กที่ไม่ได้รับนมแม่)

	ก่อนการให้ โภชนศึกษา	หลังการให้ โภชนศึกษา	นัยสำคัญ ทางสถิติ
๑. ปริมาณแคลอรีที่ได้รับใน ๑ วัน	908.5385	887.1538	N.S.
๒. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากโปรตีนใน ๑ วัน	11.1538	12.5385	N.S.
๓. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากไขมันใน ๑ วัน	8.0000	11.0000	N.S.
๔. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากคาร์โบไฮเดรตใน ๑ วัน	80.6923	76.3077	N.S.
๕. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนจากสัตว์ที่ได้รับใน ๑ วัน	36.0000	44.8462	N.S.
๖. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนจากพืชที่ได้รับใน ๑ วัน	64.0000	55.1538	N.S.
๗. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนซึ่งร่างกายต้องการใน ๑ วัน	117.3077	121.7692	N.S.
๘. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ร่างกายต้องการใน ๑ วัน	71.8462	65.1538	N.S.

N.S. = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p = 0.05$

จากตารางที่ ๑๒ สรุปได้ว่ามารดาที่ไม่ได้ให้นมบุตรในหมู่บ้านกุดยาลวนเมื่อได้รับโภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียงแล้ว ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมด้านโภชนาการ

ตารางที่ ๑๓ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางโภชนาการก่อนและหลังโดยไม่ได้ให้โภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียงในหมู่บ้านบ่อหิน อำเภอตระการพืชผล (คิดเฉพาะเด็กที่ได้รับนมแม่)

	ก่อนการให้ โภชนศึกษา	หลังการให้ โภชนศึกษา	นัยสำคัญ ทางสถิติ
๑. ปริมาณแคลอรีที่ได้รับใน ๑ วัน	412.1429	499.1071	N.S.
๒. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากโปรตีนใน ๑ วัน	9.7500	9.2857	N.S.
๓. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากไขมันใน ๑ วัน	5.9643	5.0357	N.S.
๔. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากคาร์โบไฮเดรตใน ๑ วัน	84.5357	78.5357	N.S.
๕. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนจากสัตว์ที่ได้รับใน ๑ วัน	21.5000	21.0000	N.S.
๖. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนจากพืชที่ได้รับใน ๑ วัน	78.5000	71.8571	N.S.
๗. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนที่ร่างกายต้องการใน ๑ วัน	55.1429	72.9286	*
๘. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ร่างกายต้องการใน ๑ วัน	41.8929	49.3571	N.S.

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.05$ (t-test)

N.S. = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p = 0.05$

จากตารางที่ ๑๓ สรุปได้ว่ามารดาที่กำลังให้นมบุตรในหมู่บ้านบ่อหิน จากการชักประวัติอาหารก่อนและหลังทั้งสองครั้งไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมทางโภชนาการ

ตารางที่ ๑๔ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางโภชนาการก่อนและหลังโดยไม่ได้ให้โภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียงในหมู่บ้านบ่อหิน อำเภอตระการพืชผล (คิดเฉพาะเด็กที่ไม่ได้รับนมแม่)

	ก่อนการให้ โภชนศึกษา	หลังการให้ โภชนศึกษา	นัยสำคัญ ทางสถิติ
๑. ปริมาณแคลอรีที่ได้รับใน ๑ วัน	943.0000	898.2500	N.S.
๒. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากโปรตีนใน ๑ วัน	12.5000	13.7500	N.S.
๓. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากไขมันใน ๑ วัน	10.0000	10.7500	N.S.
๔. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ได้จากคาร์โบไฮเดรตใน ๑ วัน	77.5000	79.2500	N.S.
๕. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนจากสัตว์ที่ได้รับใน ๑ วัน	45.7500	47.2500	N.S.
๖. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนจากพืชที่ได้รับใน ๑ วัน	54.2500	57.7500	N.S.
๗. เปอร์เซ็นต์ของโปรตีนที่ร่างกายต้องการใน ๑ วัน	119.5000	130.0000	N.S.
๘. เปอร์เซ็นต์ของแคลอรีที่ร่างกายต้องการใน ๑ วัน	67.5000	65.2500	N.S.

N.S. = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p = 0.05$

จากตารางที่ ๑๔ สรุปได้ว่ามารดาที่ไม่ได้ให้นมบุตรในหมู่บ้านบ่อหินจากการชักประวัติอาหารก่อนและหลังทั้ง ๒ ครั้ง ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมด้านโภชนาการ

จากผลการวิจัยในด้านพฤติกรรมทางโภชนาการดังแสดงในตารางที่ ๓ - ๑๔ ซึ่งใช้แบบชักประวัติอาหารภายใน ๒๔ ชั่วโมง ใน ๘ ประเด็นดังกล่าว เราอาจสรุปได้ว่าบทบาทของเครื่องบันทึกเสียงไม่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมทางด้านโภชนาการจากไม่ถูกต้องเป็นถูกต้องมากขึ้น ผลการวิจัยนี้จึงเป็นการปฏิเสธสมมุติฐานข้อ ๓ ตามที่ได้ตั้งไว้ว่า บทบาทของเครื่องบันทึกเสียงสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมทางด้านโภชนาการจากไม่ถูกต้องเป็นถูกต้องมากขึ้น

ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมทางโภชนาการเปรียบเทียบตามลักษณะของหมู่บ้าน

การวิจัยนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมด้านโภชนาการ โดยผ่านเครื่องบันทึกเสียงกับลักษณะของหมู่บ้านซึ่งได้เลือกหมู่บ้านทดลองที่มีลักษณะต่าง ๆ กันคือ

๑. หมู่บ้านไหล่สูง จัดเป็นหมู่บ้านที่มีครัวชุมชน, หมู่บ้านที่สมาชิกไม่กระตือรือร้นต่อกิจกรรมของหมู่บ้าน
๒. หมู่บ้านแดง จัดเป็นหมู่บ้านที่มีครัวชุมชน, หมู่บ้านที่สมาชิกมีความกระตือรือร้นต่อกิจกรรมของหมู่บ้าน
๓. หมู่บ้านกระเตียน (ชาติ) จัดเป็นหมู่บ้านที่ไม่มีครัวชุมชน, หมู่บ้านที่สมาชิกมีความกระตือรือร้นต่อกิจกรรมของหมู่บ้าน
๔. หมู่บ้านคอนจัว จัดเป็นหมู่บ้านที่ไม่มีครัวชุมชน, หมู่บ้านที่สมาชิกไม่มีความกระตือรือร้นต่อกิจกรรมของหมู่บ้าน
๕. หมู่บ้านกุดยาลวน จัดเป็นหมู่บ้านที่ไม่มีครัวชุมชน, หมู่บ้านที่สมาชิกมีความกระตือรือร้นต่อกิจกรรมของหมู่บ้าน และเป็นหมู่บ้านที่ให้ชาวบ้านดำเนินการใช้สื่อเอง
๖. หมู่บ้านบ่อหิน จัดเป็นหมู่บ้านที่ไม่มีครัวชุมชน, เป็นหมู่บ้านที่มีลักษณะทั่ว ๆ ไป จัดเป็นหมู่บ้านควบคุม

จากผลการวิจัยพบว่า การเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ทางโภชนาการของหมู่บ้านทั้ง ๖ หมู่บ้านนี้ มีการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกันดังตารางที่ ๑๔

ตารางที่ ๑๕ การเปลี่ยนแปลงความรู้ทั้ง ๖ หมู่บ้านที่ทำการวิจัย (One-way ANOVA: fixed effect)

	Sum of Squares	D.F.	Mean Square	F	
Between groups	47837.455	5	9567.491	32.971	**
Within groups	65000.615	224	290.181		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.01$

และพบว่าการเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติทางโภชนาการ แตกต่างกันทั้ง ๖ หมู่บ้าน ดังตารางที่ ๑๖

ตารางที่ ๑๖ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติทั้ง ๖ หมู่บ้านที่ทำการวิจัย (One-way ANOVA: fixed effect)

	Sum of Squares	D.F.	Mean Square	F	
Between groups	2109.944	5	421.989	4.407	**
Within groups	21448.020	224	95.750		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.01$

ส่วนการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมด้านโภชนาการนั้นทั้ง ๖ หมู่บ้าน ไม่มีการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกัน ดังจะศึกษาได้จากตารางในภาคผนวก

๑. การเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมทางโภชนาการระหว่างหมู่บ้านที่มีครัวเรือน และหมู่บ้านที่ไม่มีครัวเรือน

พบว่าหมู่บ้านที่มีครัวเรือนและหมู่บ้านที่ไม่มีครัวเรือน มีการเปลี่ยนแปลงความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติดังตารางที่ ๑๗

ตารางที่ ๑๗. เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนเฉลี่ยร้อยละของความรู้ทางโภชนาการระหว่างหมู่บ้านที่มีครัวเรือนและหมู่บ้านที่ไม่มีครัวเรือน

	ผลต่างของคะแนนเฉลี่ยร้อยละ	นัยสำคัญทางสถิติ
หมู่บ้านที่มีครัวเรือน	57.8618	**
หมู่บ้านที่ไม่มีครัวเรือน	50.3963	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.01$ (t-test)

สำหรับทัศนคติระหว่างหมู่บ้านที่มีครัวเรือนและหมู่บ้านที่ไม่มีครัวเรือนไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ ๑๘ ส่วนด้านพฤติกรรมทางโภชนาการไม่มีความแตกต่างกัน ดูตารางในภาคผนวก

ตารางที่ ๑๘. เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนเฉลี่ยร้อยละของทัศนคติทางโภชนาการระหว่างหมู่บ้านที่มีครัวเรือนและหมู่บ้านที่ไม่มีครัวเรือน

	ผลต่างของคะแนนเฉลี่ยร้อยละ	นัยสำคัญทางสถิติ
หมู่บ้านที่มีครัวเรือน	9.2105	N.S.
หมู่บ้านที่ไม่มีครัวเรือน	11.7142	

N.S. = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p = 0.05$

จึงสรุปได้ว่าหมู่บ้านที่มีครัวชุมชนมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความรู้ทางด้านโภชนาการมากกว่าหมู่บ้านที่ไม่มีครัวชุมชน แต่สำหรับทัศนคติและพฤติกรรมทางด้านโภชนาการหมู่บ้านที่มีครัวชุมชนและหมู่บ้านที่ไม่มีครัวชุมชนไม่มีความแตกต่างกัน ฉะนั้นจึงเป็นการยอมรับบางส่วนและปฏิเสธบางส่วนสำหรับสมมติฐานข้อ ๔ ที่ตั้งไว้ว่าหมู่บ้านที่มีครัวชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมด้านโภชนาการมากกว่าหมู่บ้านที่ไม่มีครัวชุมชน

๒. การเปลี่ยนแปลงความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมทางโภชนาการระหว่างหมู่บ้านที่สมาชิกกระตือรือร้นต่อกิจกรรมของหมู่บ้านและหมู่บ้านที่สมาชิกไม่กระตือรือร้นต่อกิจกรรมของหมู่บ้าน

ผลการวิจัยพบว่าหมู่บ้านที่สมาชิกกระตือรือร้นต่อกิจกรรมของหมู่บ้านและหมู่บ้านที่สมาชิกไม่มีความกระตือรือร้นต่อกิจกรรมไม่มีการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกันทั้งความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมทางโภชนาการ ดังแสดงในตารางที่ ๑๔ เกี่ยวกับความรู้และตารางที่ ๒๐ เกี่ยวกับทัศนคติ ส่วนพฤติกรรมดูตารางในภาคผนวก

ตารางที่ ๑๔ เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนเฉลี่ยร้อยละของความรู้ทางโภชนาการระหว่างหมู่บ้านที่สมาชิกมีความกระตือรือร้นต่อกิจกรรมของหมู่บ้าน และหมู่บ้านที่สมาชิกไม่มีความกระตือรือร้นต่อกิจกรรมของหมู่บ้าน

	ผลต่างของคะแนนเฉลี่ยร้อยละ	นัยสำคัญทางสถิติ
หมู่บ้านที่สมาชิกมีความกระตือรือร้นฯ	54.2105	N.S.
หมู่บ้านที่สมาชิกไม่มีความกระตือรือร้นฯ	53.7805	

N.S. = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p = 0.05$ (t-test)

ตารางที่ ๒๐ เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนเฉลี่ยร้อยละของทัศนคติทางโภชนาการระหว่าง
หมู่บ้านที่สมาชิกมีความกระตือรือร้นต่อกิจกรรมของหมู่บ้านและหมู่บ้านที่สมาชิก
ไม่มีความกระตือรือร้นต่อกิจกรรมของหมู่บ้าน

	ผลต่างของคะแนนเฉลี่ยร้อยละ	นัยสำคัญทางสถิติ
หมู่บ้านที่สมาชิกมีความกระตือรือร้นฯ	9.6491	N.S.
หมู่บ้านที่สมาชิกไม่มีความกระตือรือร้นฯ	11.3082	

N.S. = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p = 0.05$ (t-test)

ฉะนั้นผลของการวิจัยจึงปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ ๕ คือ หมู่บ้านที่สมาชิกมีความกระตือรือร้น
ต่อกิจกรรมของหมู่บ้านมีการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมด้านโภชนาการมากกว่า
หมู่บ้านที่สมาชิกไม่มีความกระตือรือร้นต่อกิจกรรมของหมู่บ้าน

๓. ความรู้, ทัศนคติ และพฤติกรรมทางโภชนาการเปรียบเทียบระหว่างหมู่บ้านที่ผู้วิจัยกำหนดวิธี
การใช้เครื่องบันทึกเสียง และหมู่บ้านที่ชาวบ้านดำเนินการใช้เครื่องบันทึกเสียง

การให้โภชนศึกษาโดยผ่านเครื่องบันทึกเสียงในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยต้องการทราบว่า
ระหว่างหมู่บ้านที่ผู้วิจัยกำหนดวิธีการใช้สื่อเอง (บ้านแดง, บ้านกระเตียน (ชาติ), บ้านดอนจัว,
บ้านไหลสูง) กับหมู่บ้านที่ชาวบ้านดำเนินการใช้สื่อเอง (บ้านกุดยาลวน) มีความแตกต่างกันใน
การเปลี่ยนแปลงความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมหรือไม่ ผลการวิจัยพบว่าวิธีทั้งสองไม่ก่อให้เกิด
การเปลี่ยนแปลงความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมทางโภชนาการแตกต่างกัน ดังตารางที่ ๒๑
แสดงความรู้และทัศนคติทางโภชนาการ ส่วนพฤติกรรมทางโภชนาการดูตารางในภาคผนวก

ตารางที่ ๒๑ แสดงความรู้และทัศนคติทางโภชนาการหลังจากได้รับโภชนศึกษาผ่าน เครื่องบันทึกเสียงเปรียบเทียบกับระหว่างหมู่บ้านที่ผู้วิจัยกำหนดวิธีการใช้ เครื่องบันทึกเสียงกับหมู่บ้านที่ให้ชาวบ้านดำเนินการใช้ เครื่องบันทึกเสียงเอง (คะแนนเฉลี่ยร้อยละ)

	หมู่บ้านที่ผู้วิจัยกำหนดวิธีการฯ	หมู่บ้านที่ชาวบ้านดำเนินการฯ	คะแนนเฉลี่ย (ผลต่าง)	นัยสำคัญทางสถิติ
ความรู้ทางโภชนาการ	68.0592	65.8332	2.2260	N.S.
ทัศนคติทางโภชนาการ	87.6993	89.8212	-2.1219	N.S.

N.S: = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p = 0.05$

สรุปได้ว่ามารดาที่ได้รับโภชนศึกษาผ่าน เครื่องบันทึกเสียงในหมู่บ้านที่ผู้วิจัยกำหนดวิธีการใช้สื่อกับมารดาในหมู่บ้านที่ชาวบ้านดำเนินการใช้สื่อเอง มีการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมทางโภชนาการไม่แตกต่างกัน จึงเป็นการปฏิเสธสมมุติฐานของการวิจัยข้อ ๖ ที่ว่าหมู่บ้านที่ผู้วิจัยกำหนดวิธีการใช้สื่อมีการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมมากกว่าหมู่บ้านที่ชาวบ้านจัดดำเนินการใช้สื่อเอง

ลักษณะการกระจายของข่าวสารด้านโภชนาการซึ่งให้ผ่าน เครื่องบันทึกเสียง

๑. มารดาที่ได้รับโภชนศึกษาผ่าน เครื่องบันทึกเสียงร้อยละ ๗๐.๔ นำเรื่องที่ได้ฟังไปพูดคุยปรึกษากับมารดาคนอื่น ๆ ที่ได้รับฟังบทเรียนในหมู่บ้านของตน
๒. มารดาที่ได้รับโภชนศึกษาผ่าน เครื่องบันทึกเสียงร้อยละ ๘๐.๗ นำเรื่องที่ได้ฟังไปเล่าให้คนในบ้านหรือครอบครัวเดียวกันฟัง
๓. มารดาที่ได้รับโภชนศึกษาผ่าน เครื่องบันทึกเสียงร้อยละ ๖๕.๔ นำเรื่องที่ได้ฟังไปเล่าแก่เพื่อนบ้านที่ไม่มีโอกาสได้รับฟัง

๔. มารดาที่ได้รับโภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียงในระยะ ๖ สัปดาห์ ส่วนใหญ่ ไม่ได้ออกไปนอกหมู่บ้านของตน ในจำนวนที่ออกไปนอกหมู่บ้าน ๔๑ คน บอกว่านำเรื่องที่ได้รับฟัง ไปเล่าให้คนนอกหมู่บ้านของตนฟังร้อยละ ๔๘.๘

๕. มารดาที่ได้รับโภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียงร้อยละ ๔๘.๘ บอกว่าเคยมีมารดา ที่ได้รับโภชนศึกษาเช่นกันในหมู่บ้านมาคุยกับตนเกี่ยวกับ เรื่องที่ได้รับฟัง

๖. ในหมู่บ้านที่มีการจัดกลุ่มและเยี่ยมบ้านมักมีการพูดคุยกันในกลุ่ม เดียวกัน เช่นพวกจัด กลุ่มก็มักจะคุยกับคนที่อยู่กลุ่ม เดียวกับตนร้อยละ ๔๔.๘ บอกว่าเคยคุยกับมารดาที่ได้รับฟังคนละกลุ่ม กับตน

ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่าหลังจากได้รับข่าวสารผ่านเครื่องบันทึกเสียงสมาชิกถ่ายทอดข่าวสาร ต่อกันทั้งระหว่างกลุ่ม, ภายในกลุ่มและภายนอกกลุ่มโดยสมาชิกถ่ายทอดข่าวสารต่อไปยังบุคคล ใกล้ชิด เช่น สมาชิกในครอบครัวและเพื่อนบ้านตามสมมุติฐานข้อ ๗

ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมเปรียบเทียบระหว่างมารดาที่ได้รับโภชนศึกษาแล้วมีการพูดคุย
ปรึกษากันเกี่ยวกับ เรื่องที่ได้รับฟังและมารดาที่ได้รับโภชนศึกษาแล้วไม่ได้พูดคุยปรึกษากันเกี่ยวกับ
เรื่องที่ได้รับฟัง

การวิจัยนี้มุ่งที่จะศึกษาบทบาทของเครื่องบันทึกเสียงในการให้โภชนศึกษาแก่มารดา ซึ่ง ไม่ได้ใช้ความพยายามจูงใจมารดาที่ได้รับโภชนศึกษาให้พูดคุยปรึกษากัน การพูดคุยปรึกษากันที่เกิดขึ้นจึงเป็นการเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ และเมื่อนำความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมทางโภชนาการ หลังจากได้รับโภชนศึกษา มาเปรียบเทียบกันพบว่ามีความแตกต่างกัน เฉพาะด้านความรู้ และทัศนคติ ทางโภชนาการ ดังแสดงในตารางที่ ๒๒ ส่วนด้านพฤติกรรมทางโภชนาการไม่แตกต่างกัน ตาราง ในภาคผนวก

ตารางที่ ๒๒ แสดงความรู้และทัศนคติทางโภชนาการหลังจากได้รับโภชนศึกษาผ่าน เครื่องบันทึกเสียงเปรียบเทียบระหว่างมารดาที่ได้รับโภชนศึกษาแล้วมีการพูดคุยปรึกษากันเกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับฟังและมารดาที่ได้รับโภชนศึกษาแล้วไม่ได้พูดคุยปรึกษากันเกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับฟัง (คะแนนเฉลี่ยร้อยละ)

	มารดาที่มี การพูดคุยฯ	มารดาที่ไม่มี การพูดคุยฯ	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ (ผลต่าง)	นัยสำคัญ ทางสถิติ
ความรู้ทางโภชนาการ	71.2397	60.9905	10.2492	**
ทัศนคติทางโภชนาการ	89.0366	86.1063	2.9303	**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.01$

สรุปได้ว่าผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ ๔ ที่ว่า สมาชิกที่ได้รับข่าวสารทั้งจาก เครื่องบันทึกเสียงและการถ่ายทอดข่าวสารมีการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทัศนคติมากกว่าสมาชิกที่ได้รับข่าวสารจาก เครื่องบันทึกเสียงอย่างเดียว ส่วนด้านพฤติกรรมทางโภชนาการไม่แตกต่างกัน ความรู้, ทัศนคติ และพฤติกรรมทางโภชนาการเปรียบเทียบระหว่างการจัดกลุ่มและการเยี่ยมบ้าน

เมื่อแยกมารดาที่ได้รับโภชนศึกษาผ่าน เครื่องบันทึกเสียงเฉพาะที่ไม่เคยพูดคุยปรึกษาเรื่องที่ได้รับฟังกับคนอื่น ๆ โดยถือว่ามารดาเหล่านี้เป็นผู้ที่ได้รับข่าวสารจาก เครื่องบันทึกเสียงอย่างเดียว พบว่าการจัดกลุ่มและการเยี่ยมบ้านมีผลต่อการเปลี่ยนแปลง ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมไม่แตกต่างกันดังตารางที่ ๒๓ แสดงความรู้ และทัศนคติทางโภชนาการส่วนพฤติกรรมทางโภชนาการดูตารางในภาคผนวก

ตารางที่ ๒๓ แสดงความรู้และทัศนคติหลังการได้รับโภชนศึกษาผ่าน เครื่องบันทึกเสียงเปรียบเทียบ ระหว่างการจัดกลุ่มและการเยี่ยมบ้านใน ๔ หมู่บ้านที่ผู้วิจัยกำหนดวิธีการใช้สื่อ (คะแนนเฉลี่ยร้อยละ)

	จัดกลุ่ม	เยี่ยมบ้าน	ค่าเฉลี่ยร้อยละ (ผลต่าง)	นัยสำคัญ ทางสถิติ
ความรู้ทางโภชนาการ	66.8182	56.8547	9.9635	N.S.
ทัศนคติทางโภชนาการ	88.1542	84.6530	3.5012	N.S.

N.S. = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p = 0.05$

จึงสรุปได้ว่ามารดาที่ได้รับโภชนศึกษาผ่าน เครื่องบันทึกเสียง โดยวิธีจัดกลุ่มและเยี่ยมบ้าน มีการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมไม่แตกต่างกัน จึงเป็นการปฏิเสธสมมุติฐานของการวิจัยข้อ ๔ ที่ว่า ในสมาชิกที่ได้รับข่าวสารด้านโภชนาการจาก เครื่องบันทึกเสียงอย่างเดียว สมาชิกที่ได้รับข่าวสารจาก เครื่องบันทึกเสียงโดยวิธีการจัดกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมทางโภชนาการมากกว่าสมาชิกที่ได้รับข่าวสารจาก เครื่องบันทึกเสียงโดยการเยี่ยมบ้าน

ศูนย์วิทยุพยาบาล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประเมินผลโดยมารดาผู้ได้รับโภชนศึกษา

เพื่อทราบความคิดเห็นของมารดาที่ได้รับโภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียง ผู้วิจัยบรรจุคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นไว้ในแบบสัมภาษณ์ฉบับหลังด้วย ปรากฏว่า

ในหมู่บ้านที่ผู้วิจัยจัดดำเนินการ (หมู่บ้านแดง, หมู่บ้านไหลสูง, หมู่บ้านกระเตียน (ชาติ), หมู่บ้านดอนจัว) และหมู่บ้านที่ชาวบ้านจัดดำเนินการเอง (หมู่บ้านกุดยาลวน) มารดาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การได้รับโภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียงทำให้ตัวเองมีความรู้ทางโภชนาการเพิ่มขึ้น ดังตารางที่ ๒๔

ตารางที่ ๒๔ แสดงความคิดเห็นของมารดาที่ได้รับโภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียงต่อความรู้ทางโภชนาการที่ได้รับ (ร้อยละ)

	ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นมาก	ได้รับความรู้เพิ่มพอสมควร	ไม่ได้รับความรู้เพิ่ม
มารดาในหมู่บ้านที่ผู้วิจัยจัดดำเนินการ	49.1	32.2	4.3
มารดาในหมู่บ้านที่ชาวบ้านจัดดำเนินการเอง	48.7	46.2	5.1

สำหรับหมู่บ้านที่ผู้วิจัยจัดดำเนินการโดยแบ่งเป็นแบบจัดกลุ่มและเยี่ยมบ้านนั้น มารดาที่ได้รับโภชนศึกษาผ่านเครื่องบันทึกเสียงร้อยละ ๕๗.๐ คิดว่าการจัดแบบเยี่ยมบ้านดีกว่าแบบจัดกลุ่มร้อยละ ๔๑.๘ ชอบแบบจัดกลุ่มมากกว่าเยี่ยมบ้านและอีกร้อยละ ๑.๒ ไม่แสดงความคิดเห็น